Luonnonvarakeskus

1324/00 00 02 00/2023

4.5.2023

Asia: E 185/2022 vp Valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonanto Euroopan parlamentille ja neuvostolle: Yhteinen kalastuspolitiikka tänään ja huomenna: Ka (E 185/2022 vp)

Eduskunta
Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta

Asiantuntijalausunnon esittäjä: Jari Raitaniemi

Luken asiantuntijalausunto

1 Johdanto

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta on pyytänyt Luonnonvarakeskukselta (Luke) kirjallista asiantuntijalausuntoa asiasta: E 185/2022 vp Valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonanto Euroopan parlamentille ja neuvostolle: Yhteinen kalastuspolitiikka tänään ja huomenna: Kalatalous- ja merisopimus kohti kestävää, tieteeseen perustuvaa, innovatiivista ja osallistavaa kalastuksenhoitoa. Tiedonanto on osa komission julkaisemaa kalastuspakettia. Perustelumuistiossa on esitys Suomen kannaksi.

Pyydettynä asiantuntijalausuntona Luonnonvarakeskus esittää seuraavan.

2 Lausunto

Komission tiedonannossa on useita hyviä ja kannatettavia tavoitteita. Luken näkemyksen mukaan erityisen olennaisia niistä ovat purkamisvelvoitteeseen liittyvät ja ympäristölainsäädäntöön ja sen täytäntöönpanon liittyvät tavoitteet. Purkamisvelvoitteen osalta olisi jatkossakin huomioitava Itämeren lohen rysä- ja loukkukalastuksen mahdollisuus vapauttaa alamittaiset ja/tai rauhoitetut kalat siten, että niiden kuolleisuus on hyvin pientä.

Maa- ja metsätalousministeriön perustelumuistiossa esiin tuotu Suomen kanta on hyvin perusteltu ja kannatettava. Luke katsoo, että valtioneuvoston esityksessä maininta ”Lisäksi Suomi katsoo, että merituulivoiman kasvu on syytä suunnitella niin, että se ei vaaranna kalakantojen tilaa ja lisääntymisalueita tai kalastuksen harjoittamisen mahdollisuutta.” on tärkeä. Merituulipuistoja on suunnitteilla erityisesti Pohjanlahdelle, ja mikäli kaikki suunnitelmat toteutuvat, puistojen sisälle jää suuri osa meren pinta-alasta. Toistaiseksi merituulivoimaloiden rakentamis-, käyttö- ja purkuvaiheen sekä niiden tarvitsemien pohjaan sijoitettavien kaapelointien vaikutuksista kalakantoihin, kalastukseen ja vesiviljelymahdollisuuksiin on riittämättömästi tietoa. Erityisesti on tarpeen huomioida sora- tai kalliopohjaiset matalikot (paljaat sorapohjat tai esim. rakkohaurukasvustot), jotka saattavat olla kaupallisesti merkittävän kalalajin, silakan kutualueita. Kaapeleiden rantautumiskohdat taas tulisi sijoittaa siten, että ne eivät sijoitu muille rannikkokalalajeille tärkeille kutu- tai poikastuotantoalueille.

Osana tiedonantoaan komissio tuo esille uuden kalastus- ja merisopimuksen. Yhtenä sen keskeisenä tavoitteena on ”…nykyisten sääntöjen täysimääräinen noudattaminen…”. Mikäli nykyisten sääntöjen noudattamisessa on puutteita, voidaanko olettaa, että tilanne korjaantuu uuden sopimuksen tekemisellä? Voisiko osana kalastus- ja merisopimusta olla mahdollisuus esim. EMKVR-

rahastosta myönnettävän tuen sitomisesta siihen, että olemassa olevia sääntöjä noudatetaan?

Komission esityksessä kaupallisista kalastajista käytetään termiä ”stewards of the sea”. Tämä on suomennettu joko termillä ”vartija” (komission käännös) tai ”isännöitsijä” (MMM:n perusmuistio). Jää avoimeksi, mitä tällä tarkoitetaan - toisiko tämä vartijuus tai isännöitsijyys kalastajille jotain uusia oikeuksia tai velvoitteita vai halutaanko ottaa käyttöön termi, jolla pyritään lisäämään kalastusammatin arvostusta. Mikäli kyseessä on jälkimmäinen vaihtoehto, voi hyvän suomenkielisen vastineen löytäminen ilmaisulle stewardship tai steward olla vaikeaa.

3 Lausunnon tiivistelmä

Komission tiedonannossa on useita hyviä ja kannatettavia tavoitteita. Erityisen olennaisia niistä ovat purkamisvelvoitteeseen liittyvät ja ympäristölainsäädäntöön ja sen täytäntöönpanon liittyvät tavoitteet. Jatkossakin olisi huomioitava Itämeren lohen rysä- ja loukkukalastuksen mahdollisuus vapauttaa alamittaiset ja/tai rauhoitetut kalat siten, että niiden kuolleisuus on hyvin pientä. Maa- ja metsätalousministeriön perustelumuistiossa esiin tuotu Suomen kanta on hyvin perusteltu ja kannatettava. Merituulipuistojen maininta erikseen on tärkeä, sillä merituulipuistojen sisälle jää suuri osa meren pinta-alasta, jos kaikki suunnitelmat toteutuvat. Erityisesti silakan kutualueet on tarpeen huomioida. Voisiko osana kalastus- ja merisopimusta olla mahdollisuus esim. EMKVR-rahastosta myönnettävän tuen sitomisesta siihen, että olemassa olevia sääntöjä noudatetaan?

Sirpa Thessler

Johtaja, Luonnonvarat

Hyväksytty Luken prosessinhallintajärjestelmässä 04.05.2023 klo 11:43:38.

Asiantuntijalausunnon valmistelijat:
Jari Raitaniemi
Jari Raitaniemi, Tapani Pakarinen, Ari Leskelä, Jari Raitaniemi, Meri Kallasvuo, Tapani Pakarinen

Liitteet:

Tiedoksi: